

OBSAH

PŘEDMLUVA K ČESKÉMU VYDÁNÍ	11
ÚVODNÍ POZNÁMKA PŘEKLADATELE	13
PRVNÍ ČÁST: MATERIALISTICKÉ POJETÍ DĚJIN KULTURY	
HISTORICKÝ MATERIALISMUS	17
ENGELS O VULGARISACI MATERIALISMU	20
VZTAHY MEZI TRÍDAMI	24
TRÍDNÍ IDEOLOGIE	26
SPOLEČENSKÁ TRÍDA A JEJÍ LITERÁRNÍ PŘEDSTAVITELÉ	29
KRITIKA SOCIOLOGICKÉHO SCHEMATISMU	30
HISTORICKÁ TRADICE V KULTURNÍM VÝVOJI	33
HISTORICKÁ TRADICE A JEJÍ ROZPORY	34
O NEROVNOMĚRNÉM VÝVOJI RŮZNÝCH FOREM KULTURY (VĚDY, TECHNIKY, UMĚNÍ)	36
DRUHÁ ČÁST: UMĚNÍ V TRÍDNÍ SPOLEČNOSTI	
VZNIK UMĚNÍ	
HISTORICKÝ VÝVOJ UMĚLECKÉHO CÍTĚNÍ	41
ÚLOHA PRÁCE PŘI VZNIKU UMĚNÍ	43
UMĚLECKÁ TVORBA A ESTETICKÉ VNÍMÁNÍ	43
SPOLEČENSKÁ DĚLBA PRÁCE	
DĚLBA PRÁCE A SPOLEČENSKÉ VĚDOMÍ	45
MRZAČÍCI ÚČINEK DĚLBY PRÁCE. MANUFAKTURA	47
DUŠEVNÍ A TĚLESNÁ PRÁCE V KAPITALISTICKÉ SPOLEČNOSTI	48
ODCIZENÍ PRÁCE A POSTAVENÍ DĚLNÍKA V KAPITALISTICKÉ SPOLEČNOSTI	49
PENÍZE	
NADVLÁDA KVANTITY NAD KVALITOU	55
PENÍZE, NEOSOBNÍ FORMA BOHATSTVÍ	55
„PŘEVRAČEJÍCÍ“ MOC PENĚZ	58
ESTETICKÁ FORMA BOHATSTVÍ. ZLATO A STŘÍBRO	62
KAPITALISMUS A ANTICKÁ SPOLEČNOST	
ANTICKÝ SVĚT A KAPITALISTICKÁ AKUMULACE	63

OBSAH

KAPITALISTICKÝ A ANTICKÝ NÁZOR NA DÉLBU PRÁCE	64
STAROVĚKÉ OTROCTVÍ A KAPITALISTICKÁ LAČNOST PO NAD- HODNOTĚ	66
KAPITALISMUS A FEUDÁLNÍ SPOLEČNOST	
ÚPADEK FEUDÁLNĚ PATRIARCHÁLNÍCH SVAZKŮ A VLÁDA HOTO- VÝCH PENĚZ	68
FEUDÁLNÍ A KAPITALISTICKÉ VLASTNICTVÍ	70
UMĚNÍ V KAPITALISTICKÉ SPOLEČNOSTI	
UMĚNÍ A MĚŠTÁCKÝ ZPŮSOB VÝROBY	74
POSTAVENÍ UMĚLECKÉ PRÁCE V KAPITALISTICKÉ SPOLEČNOSTI	77
ROZPORY MĚŠTÁCKÉ CIVILISACE	
„ODCIZENÍ“	80
SVOBODA A OTROCTVÍ V MĚŠTÁCKÉ SPOLEČNOSTI	80
KAPITALISMUS A STROJ	81
STŘEDOVĚKÉ ŘEMESLO A KAPITALISTICKÁ NÁMEZDNÍ PRÁCE	81
PENÍZE, KONKURENCE A SVĚTOVÁ KULTURA	82
POKROK A PATRIARCHÁLNÍ OMEZENOST	83
ZNIČENÍ PATRIARCHÁLNÍ OMEZENOSTI. INDIE	88
MĚŠTÁCKÁ CIVILISACE A ZLOČIN	91
TŘI STUPNĚ SPOLEČENSKÉHO VÝVOJE	92
DĚJINNÉ POSLÁNÍ DÉLNICKÉ TRÍDY	
PROLETARIÁT A BOHATSTVÍ	98
DĚLNICKÁ TRÍDA A POKROK SPOLEČNOSTI	101
DĚLNICKÁ TRÍDA A KULTURA	102
PROLETARIÁT A LITERATURA	103
TŘETÍ ČÁST: KOMUNISMUS A UMĚLECKÁ TVORBA	
SOCIALISTICKÝ HUMANISMUS	107
ODSTRANĚNÍ SOUKROMÉHO VLASTNICTVÍ A DUCHOVNÍ ROZVOJ LIDSTVA	107
ODSTRANĚNÍ SOUKROMÉHO VLASTNICTVÍ A SVOBODA OSOB- NOSTI	108
KRITIKA ROVNOSTÁŘSKÉHO KOMUNISMU	110
UMĚNÍ V KOMUNISTICKÉ SPOLEČNOSTI	112
INDIVIDUALITA A SPOLEČNOST	115
ASKESE A POŽITEK	117

OBSAH

INDIVIDUÁLNÍ ČINNÉ UPLATNĚNÍ A HUMANISMUS	118
PRÁCE A HRA SIL	121
ŘÍŠE SVOBODY A MATERIÁLNÍ PRÁCE	122
ČTVRTÁ ČÁST: DĚJINY UMĚNÍ A LITERATURY V MARXOVÝCH A ENGELSOVÝCH VÝROCÍCH	
VŠEOBECNÉ OTÁZKY UMĚLECKÉ TVORBY	
REALISMUS	127
PROBLÉM TRAGEDIE A KOMEDIE	132
ÚLOHA OMYLU V ANTICKÉ TRAGEDII	132
IDEALISTICKÉ POJETÍ TRAGIKY	132
KORESPONDENCE MARXE A ENGELSE S LASSALLEM O JEHO TRAGEDII „FRANTIŠEK ZE SICKINGENU“	136
LASSALLOVY DOPISY MARXOVI A ENGELSOVI A RUKOPIS O TRAGICKÉ IDEJI	142
RŮZNÉ POZNÁMKY	
ÚLOHA MATERIÁLU V UMĚNÍ	174
MYŠLENKA A ŘEČ	174
IMPROVISACE A POESIE	174
O VÝZNAMU LITERÁRNÍHO STYLU	175
O LITERÁRNÍ POLEMICE	175
O PŘEKLÁDÁNÍ	176
O HEGELOVĚ „ESTETICE“	177
STAROVĚK	
UMĚNÍ A LITERATURA ASIJSKÝCH DESPOCIÍ	178
NEJSTARŠÍ ŘECKÁ SPOLEČNOST A JEJÍ ODRAZ V HOMÉROVÝCH BÁSNÍCH	179
ROZPADNUTÍ PRAKOMUNISMU A AISCHYLOVA ŘECKÁ TRAGEDIE	183
POSTAVENÍ ŽENY V ŘECKU PODLE SVĚDECTVÍ ANTICKÝCH SPI- SOVATELŮ	185
ANTICKÉ OTROCTVÍ A SVĚTOVÁ KULTURA	187
HEGEL O STARÉM ŘECKU	189
BÁSNICKÝ IDEÁL ŘECKÉ FILOSOFIE	190
ŘECKÁ PLASTIKA	191
ŘECKÉ OSVÍCENSTVÍ	192
POSTAVA PROMETHEOVA	192
ŘÍMSKÁ LITERATURA. HORATIUS	193

OBSAH

LUCRETIUS CARUS	193
LUKIAN	195
 STŘEDOVĚK A RENESANCE	
INDIVIDUÁLNÍ POHLAVNÍ LÁSKA V ANTICKÉ A STŘEDOVĚKÉ LITERATUŘE	196
RICHARD WAGNER A NĚMECKÝ LIDOVÝ EPOS	197
DÁNSKÁ POESIE RANÉHO STŘEDOVĚKU	198
RYTÍŘSKÁ MILOSTNÁ POESIE	201
STŘEDOVĚKÁ ŠPANĚLSKÁ ROMANCE	202
JIHOFRANCOUZSKÁ RANÁ RENESANCE	202
OBDOBÍ RENESANCE	203
ITALSKÁ KULTURA OD DANTA PO GARIBALDIHO	204
DANTE	204
PIETRO ARETINO	206
TIZIAN	206
CALDERON A TRADICE ŠPANĚLSKÉ LITERATURY	207
CERVANTES	208
SHAKESPEARE	209
MENIPPOVSKÁ SATIRA (SATYRE MÉNIPPÉE)	210
 XVII. STOLETÍ	
BURTON	211
LA ROCHEFOUCAULD	211
 OBDOBÍ OSVÍCENSTVÍ	
HISTORICKÉ POSLÁNÍ OBDOBÍ OSVÍCENSTVÍ	213
IDEÁLY SPOLEČENSKÉHO POKROKU U FRANCOUZSKÝCH OSVÍ- CENCŮ	214
DANIEL DEFOE, „ROBINSON CRUSOE“	214
LE SAGE, „GIL BLAS“	216
DIDEROT, „RAMEAUŮV SYNOVEC“	216
ROUSSEAU	217
LESSING A NĚMECKÝ JAZYK	218
KLOPSTOCK	219
GIOVANNI BATTISTA VICO	220
REAKČNÍ NATURALISMUS VE SPOLEČENSKÉM MYŠLENÍ XVIII. STOLETÍ. GUSTAV VON HUGO	220
SALOMON GESSNER	221

OBSAH

ROMANTIKA

PŘECHOD OD OSVÍCENSTVÍ K ROMANTICE	223
FEUDÁLNÍ SOCIALISMUS	223
MALOMĚŠŤÁCKÝ SOCIALISMUS	224
MALOMĚŠŤÁK A JEHO VKUS	225
CHATEAUBRIAND	225
JEAN PAUL	230
JAKOB GRIMM	231
WALTER SCOTT	231
THOMAS CARLYLE	231
DUMAS STARŠÍ	242
LAMARTINE	243
VIKTOR HUGO	245
EUGENE SUE A SOCIÁLNÍ ROMÁN	246
KLASICKÝ REALISMUS OD KONCE XVIII. STOLETÍ DO POČÁTKU XIX. STOLETÍ	
NĚMECKO V DOBĚ GOETHOVĚ A SCHILLEROVĚ	247
GOETHE	247
SCHILLERŮV IDEALISMUS	264
BALZAC	264
ANGLIČTÍ REALISTÉ XIX. STOLETÍ	266
RUSKÁ LITERATURA	
RUSKÝ JAZYK	267
„SLOVO O PLUKU IGOROVĚ“	267
DĚRŽAVIN	269
PUŠKIN	269
ČERNYŠEVSKIJ, DOBROLJUBOV A FLEROVSKIJ	270
POLITICKÁ LIDOVÁ PÍSEŇ	
PAN TIDMANN	275
REVOLUČNÍ POESIE MINULOSTI	276
POESIE CHARTISTŮ	277
„PÍSEŇ TKALCŮ“	279
HRDINOVÉ DĚLNICKÉHO Hnutí	280
POLITICKÉ PÍSNĚ PAŘÍŽSKÝCH DĚLNÍKŮ A STUDENTŮ	280

OBSAH

PÁTÁ ČÁST: NĚMECKÝ ŠOSÁK VE VERŠÍCH A PRÓZE

DĚJINY NĚMECKA OD REFORMACE	285
HRUBIÁNSKÁ LITERATURA	286
NACIONALISMUS NĚMECKÉHO MALOMĚŠŤÁKA	290
SENTIMENTÁLNÍ POESIE	292
BERLÍNSKÝ ŠOSÁK	292
O „MLADÉM NĚMECKU“	293
NĚMECKÝ „PRAVÝ“ SOCIALISMUS	294
POESIE „PRAVÉHO“ SOCIALISMU	296
NĚMECKÝ SOCIALISMUS VE VERŠÍCH A PRÓZE	315
K CHARAKTERISTICE KARLA GRŮNA	329
O DAUMEROVĚ KNIZE „NÁBOŽENSTVÍ NOVÉHO VĚKU“	332
OFICIÁLNÍ NĚMECKÁ VEŘEJNOST V DRUHÉ POLOVINĚ XIX. STOLETÍ. GUSTAV FREYTAG	336
NĚMECKÝ ROMÁN DRUHÉ POLOVINY XIX. STOLETÍ	337
POESIE HOFFMANNA VON FALLERSLEBEN	338
RŮZNÉ POZNÁMKY	339

ŠESTÁ ČÁST: KRITICKÝ ROZBOR ROMÁNU „TAJNOSTI PAŘÍŽE“ OD EVŽENA SUE

„KRITICKÁ KRITIKA“ JAKO KUPČÍK TAJNOSTMI ANEB „KRITICKÁ KRITIKA“ V PODOBĚ PANA SZELIGY	343
POZEMSKÁ POUŤ A PROMĚŇOVÁNÍ „KRITICKÉ KRITIKY“ ANEB „KRITICKÁ KRITIKA“ V PODOBĚ RUDOLFA, KNÍŽETE Z GEROLDSTEINU	362

SEDMÁ ČÁST: MARX A ENGELS VE SVÝCH VZTAZÍCH K BÁSNÍKŮM HEINOVI, HERWEGHOVI, FREILIGRATHOVI, WEERTHOVI A SIEBELOVI

HEINE	405
HERWEGH	412
FREILIGRATH	416
WEERTH	461
SIEBEL	467

OSMÁ ČÁST: DODATEK

Z PRACÍ A DOPISŮ MLADÉHO MARXE	
DOPIS OTCI	471

OBSAH

MARXOVY EPIGRAMY Z MLÁDÍ NA PUSTKUCHENA, GOETHOVA	
ODPŮRCE	475
O SLOHU	479
SVOBODA TISKU	482
NÁBOŽENSTVÍ A KULTURA	484
Z PRACÍ A DOPISŮ MLADÉHO ENGELSE	
O VLASTNÍCH BÁSNICKÝCH POKUSECH	486
POZNÁMKY O LITERÁRNÍM SLOHU	486
NĚMECKÁ LITERATURA V PRVNÍ POLOVINĚ XIX. STOLETÍ	487
SCHILLER A GOETHE	490
ERNST MORITZ ARNDT	491
IMMERMANNOVY PAMĚTI	492
PLATEN	498
KARL BECK	499
LUDWIG BÖRNE, KARL BECK, KARL GUTZKOW	503
ALEXANDR JUNG A „MLADÉ NĚMECKO“	505
WUPPERTÁLSKÁ LITERATURA	512
ZPÁTEČNICKÉ PŘÍZNAKY DOBY	517
KRAJINY	521
NĚMECKÉ LIDOVÉ KNIHY	528
LEGENDA O SIEGFRIEDOVI A NĚMECKÉ REVOLUČNÍ HNUTÍ	534
ZE VZPOMÍNEK NA MARXE	
ZE VZPOMÍNEK ELEANOR MARXOVÉ-AVELINGOVÉ	536
Z LAFARGUOVÝCH VZPOMÍNEK	537
ZE VZPOMÍNEK W. LIEBKNECHTA	539
VYZNÁNÍ	540
POZNÁMKY A REJSTŘÍKY	
POZNÁMKY	543
JMENNÝ REJSTŘÍK	583
LITERÁRNÍ DÍLA, O NICHŽ SE MARX A ENGELS ZMIŇUJÍ	628
SEZNAM CIZÍCH SLOV	637
SEZNAM PRAMENŮ	648